

B.1-B.12 kazanım ve açıklamaları için bk. EK 5 (Senaryo 1, Senaryo 2, Senaryo 3, Senaryo 4, Senaryo 5, Senaryo 6)

1. “15 Temmuz Demokrasi Zaferi ve Şehitleri” konusunda düzyazı türünde bir destan parçası yazınız.



Burada “kahramanlık” vurgusunu hatırla!

Ayrıca yazdıkları destanın bir olay anlatımı içermesi gerektiğini unutma!

Örnek bir metin:

Uçak ve silah seslerinin etrafı inlettiği bir geceydi. Sokaklarda coşkulu ve kararlı bir kalabalık... Birkaç tank, köprüyü kapatmıştı. Elllerinde ve omuzlarında Türk bayrakları olan bir grup genç yürümeye başladı tanklara doğru. Tekbir sesleri yükselmeye başladı. ...

EK BİLGİ: Destan, anlatmaya bağlı bir metin türü. Yani olay anlatmalı. Yani konuyla ilgili düşünce içeren bir yazı destan olmaz.



A.2.6. Metindeki şahıs kadrosunun özelliklerini belirler. (Senaryo 2, Senaryo 3)

Müdür, sert bir sesle:
 – Muallimlik değil mi? İstidanız var mı, dedi.
 Daha ziyade şaşırdım:
 Yani diplomam mı demek istiyorsunuz, dedim. Müdür, sinirli bir istihfafla dudaklarını büktü; köşede oturan cılız bir misafire başını salladı:
 Görüyorsunuz ya hâli! İnsan nasıl çıldırmaz? İstida ile şahadetname arasındaki farktan haberleri yoktur. Sonra muallimlik isterler; daha sonra da maaş az, yer uzak diye kafa tutarlar.
 Odanın tavanı fırıl fırıl başımda dönüyordu. Ne diyeceğimi kestiremeyerek şaşkın şaşkın etrafıma bakıyordum. Müdür, daha sert bir sesle:
 Ne bekliyorsunuz? dedi. Haydi, bilmiyorsanız bir biline sorun, istida yapın! (Çalılıkusu / Reşat Nuri Güntekin)
 (istida: dilekçe, istihfaf: alaycı tavır, küçük görme)

2. Parçadaki şahıs unsurlarını belirleyip şahısların özelliklerini yazınız.

3 - 4. soruları aşağıdaki parçaya göre cevaplayınız.

Bu çirkin kadın, pazarlığı ucuza kapatabilmek için çocuğun zayıf vücudunu elleriyle yoklayarak onda birçok kusur bulmaya çalışıyor; diğer taraftan Arap hizmetçi de muayene eder gibi orasını burasını çekiştirerek
 – Hanımefendi! Bu nafiye, bu hastalıklı, bu ölür, diyordu.

Her iki tarafın da bu zavallı masumdan mümkün olduğu kadar menfaat sağlamak amacıyla giriştiği pazarlık saatlerce sürdü. Sonunda kırk liraya anlaştılar. Uzun zamandır bu işle uğraştığı için oldukça tecrübeli olan Hacı Ömer, hemen bir senet yazdı ve parasını alıp gitti.

Çerkes asıllı, dokuz yaşındaki bir esir kızı, bir hastalığı ve sakatlığı olmaksızın Harput eski mal müdürü Mustafa Efendi'nin hanımına kırk Osmanlı lirası karşılığında sattığını bildiren bu senet, yukarıda adı geçen hanıma yazılı olarak teslim edilmiştir.

Esirci Hacı Ömer

A.2.2. Metnin türünün ortaya çıkışı ve tarihsel dönem ile ilişkisini belirler. (Senaryo 1, Senaryo 3) / A.2.12. Metinde edebiyat, sanat ve fikir akımlarının/anlayışlarının yansımalarını değerlendirir. (Senaryo 3, Senaryo 5)

3. Bu parça içerik özelliklerine göre hangi dönemde yazılmış olabilir? Gerekeşiyle yazınız.

A.2.11. Metinde millî, manevi ve evrensel değerler ile sosyal, siyasi, tarihî ve mitolojik öğeleri belirler. (Senaryo 2, Senaryo 6)

4. Bu parçaya göre romanın yazıldığı dönemin sosyal hayatıyla ilgili neler söylenebilir?



A.2.3. Metnin tema ve konusunu belirler. (Senaryo 4) / A.2.8. Metinde anlatıcı ve bakış açısının işlevini belirler. (Senaryo 4)

Müthiş bir hızla dönen demir tekerleğin sert daireler çizen kolu ellerime fena hâlde çarpardı. Duyduğum acıyı sıkılan dişlerimin arasında zapta çalışarak yeni bir hamleyle kola atılır, kolu yakalamaya çalışırdım. Hâlâ hızını alamamış kol, beni çoğu kez yanımdaki duvara çarpardı. Bu iş, irikiyim insanların harcıydı şüphesiz. Fakat böyle bir şey hissettirsem “Mademki bu işi yapamıyorsun, o hâlde başka işimiz yok!” derler de yol verirler diye ödüm kopardı.

(Baba Evi / Orhan Kemal)

5. Bu parçayı “tema, konu, anlatıcı ve bakış açısı” yönlerinden inceleyiniz.

Tema:

Konu:

Anlatıcı:

Bakış açısı:

EK BİLGİ:

Anlatıcı “ben” kişisi olunca bakış açısı zaten kahraman bakış açısıdır.

A.2.2. Metnin türünün ortaya çıkışı ve tarihsel dönem ile ilişkisini belirler. (Senaryo 1, Senaryo 3) / A.2.12. Metinde edebiyat, sanat ve fikir akımlarının/anlayışlarının yansımalarını değerlendirir. (Senaryo 3, Senaryo 5)

Bu son sözü söylerken Hüseyin Nazmî’yi düşünüyordu. O ziyafet gecesinden bu yana Ahmet Cemil ondan firar ediyordu. Bütün bu sefaletleri ondan saklamaya -esasını pek iyi tayin etmeksizin- lüzum görüyordu. Güya hülyalarının şu inkırazıyla aşkı arasına mâni bir set koymak, kalbinin şu karışık tufanından o emel çiçeğine bir katrenin bile sıçramasına imkân bırakmamak istiyordu.

6. Bu parçada “hülyalarının yıkıntıları” ifadesinden, sanatlı dilden ve kişilerin isimlerinden hareketle romanın yazıldığı dönemle ilgili neler söylenebilir?**A.2.13. Metni yorumlar. (Senaryo 1)**

Felatun – Ey! Artık bana ahlak dersi mi vereceksin?

Rakım – Hayır! Şimdilik adieu!

Felatun – Adieu mon cher!

Size şaşılacak bir şey söyleyelim mi? Bu iki arkadaş, ikisi birbirinden ayrıldıktan sonra, ikisi de birbirinin aleyhine kötü bir düşünceyle ayrıldılar. (Felatun Bey ile Rakım Efendi / Ahmet Mithat Efendi)

7. Bu parçada anlatıcının tavrını yorumlayınız.**A.2.15. Türün ve dönemin/akımın diğer önemli yazarlarını ve eserlerini sıralar. (Senaryo 2, Senaryo 4)****8. Aşağıdaki romanların yazarlarını yazınız.**

Araba Sevdası

Taaşşuk-ı Talat ve Fitnat

İntibah

Karabibik

Sergüzeşt

A.2.15. Türün ve dönemin/akımın diğer önemli yazarlarını ve eserlerini sıralar. (Senaryo 2, Senaryo 4)**9. Yaban adlı romanın konusu, kişileri ve yazarı hakkında bilgi veriniz.**

YAZILI PROVASI -II

10. Aşağıdaki parçalarda kullanılan anlatım tekniklerini gerekçe göstererek yazınız.

— Bana hakikaten bir iyilik yapmak istiyor musun, dedim. — Elbette... Ona ne şüphe? — Senin hatırlı ahbapların vardır. Şu çocuğu bir leyli mektebe kabul ettirebilir misin? (Acımak / Reşat Nuri Güntekin)	
Darülmuallimatta kaldığı beş sene esnasında babasından haber alamamış gibiydi. Sadece, onun hapisten çıktığını, serseri hâlde ötede beride süründüğünü biliyordu. Kızını arayıp sormak için bir gün bile mektebe uğramamıştı. (Acımak / Reşat Nuri Güntekin)	
Zehra, defteri bitirdiği zaman ortalık ağarmaya başlamıştı. Titreye titreye yerinden kalktı. (Acımak / Reşat Nuri Güntekin)	
Zehra, o vakitler iyiyi, kötüyü fark etmeyecek kadar minimini bir çocuktu. Buna rağmen bu iki aile dostundaki derin vefa ve şefkati bir nevi sevk-i tabî ile sezmişti. Onlara bir akraba gibi sokulurdu. (Acımak / Reşat Nuri Güntekin)	
Ali Rıza Bey, en müşkül zamanında kendisini yalnız bırakan bu kadına uzun zamandan beri dargındı. Fakat buna rağmen bu gece ona acıyordu. (Yaprak Dökümü / Reşat Nuri Güntekin)	
Tren, İstanbul surlarının arasından Sirkeci İstasyonu'na yaklaşırken Jermen'e bu sözleri söylemiştim. Zavallı kadın, iki gün sonra Bebek iskelesinde kim bilir kaç saat yolunu beklemiş, benim için neler düşünmüştür. (Akşam Güneşi / Reşat Nuri Güntekin)	

A.2.16. Metinlerden hareketle dil bilgisi çalışmaları yapar. (Senaryo 3, Senaryo 5)

Zehra, gözlerini kapadı; eski günlerini düşünmeye başladı.

11. Bu cümleyle yapıcı özdeş olan bir cümle yazıp her iki cümlenin yapı özelliğini açıklayınız.

A.2.16. Metinlerden hareketle dil bilgisi çalışmaları yapar. (Senaryo 2, Senaryo 6)

12. Aşağıdaki parçadan iki tane sıfat tamlaması bulunuz.

Ev, denize bakan yüksek bir bayırın üstündeydi. Dik duvarlara benzeyen bu bayırlar tehlikeli görünüyordu. Etrafta cıvıldaşan rengârenk kuşlar da dikkat çekiciydi. Ben, turuncu ve sarı çardaklara bakıyordum. Gözlerim kocaman açılmıştı.

A.2.16. Metinlerden hareketle dil bilgisi çalışmaları yapar. (Senaryo 1, Senaryo 2, Senaryo 6)

Maarif Müdürlüğü'nde kuşaklı baş kâtabin "Hâlâ İstanbul'dan bir sesseda yok, hemşire hanım." cevabıyla karşılaşacağıma emindim. Fakat sokağa çıkmışken birkere orayada uğramak zaruriydi.

13. Bu parçadaki yazım yanlışlarını gösterip düzeltiniz.



A.2.16. Metinlerden hareketle dil bilgisi çalışmaları yapar. (Senaryo 1, Senaryo 2, Senaryo 6)

14. Aşağıdaki parçada noktalama hatalarını gösterip düzeltiniz.

Otele döndüğüm zaman Hacı Kalfa; beni kapıda karşıladı. Hem sitemli, hem memnun bir tavırla:
— Sen sakladın da, ben öğrenmedim mi sanki? Allah mübarek etsin! dedi.

B.1-B.12 kazanım ve açıklamaları için bk. EK 5 (Senaryo 5)

“Maşallah bugün iyisin. Ama kendini üşütme. Bir şey değil, geçer. Ben de yatacak kadar hastayım ama bırakmıyorlar.” diyordu. Hayriye Hanım, belki kocasıyla fazla meşgul olmadığını mazur göstermek için böyle söylüyordu. Fakat belki de hakikaten öyle idi. Çocuklarının bu ihmali Ali Rıza Bey’e çok dokundu. Onun fikrinde insan, çoluk çocuğu ancak böyle günlerde etrafında bir ses işitmek, candan bir insan yüzü görmek için isterdi. Demek hastalığı daha ağır da olsa, yine kimse onu arayıp sormayacak, evde bu kadar insan olduğu halde -gurbette, han köşesinde hastalanmış gibi- kendi kendine ölecekti. Yalnız, bir gece geç vakit oğlu Şevket, yanma girdi; yorgun ve mahcup bir tavırla yatağının kenarına oturdu. Elini yavaş yavaş babasının yüzünde gezdirerek hararetine baktı.
(Yaprak Dökümü / Ali Rıza Bey)

15. Bu parçayı diyalog hâline getirerek yeniden şekillendiriniz.

